

اعمال روز عید غدیر

روز هیجدهم ذی الحجه روز عید غدیر و عید الله الاکبر و عید آل محمد(ع) است و عظیم ترین اعیاد است از این رو در این عید بزرگ براساس سفارش ائمه اطهار(ع) و روایات برای شب و روز این عید مسعود اعمال مستحبی برشمرده شده که دو رکعت نماز، غسل، روزه، دید و بازدید مومنین از آن جمله است.

روز هیجدهم ذی الحجه روز عید غدیر و عید الله الاکبر و عید آل محمد(ع) است و عظیم ترین اعیاد است از این رو در این عید بزرگ براساس سفارش ائمه اطهار(ع) و روایات برای شب و روز این عید مسعود اعمال مستحبی برشمرده شده که دو رکعت نماز، غسل، روزه، دید و بازدید مومنین از آن جمله است.

شب هیجدهم ذی الحجه، شب عید غدیر شب با شرافتی است که در روایات خواندن نماز و دعا در این شب سفارش شده است.

در روایتی آمده که از امام صادق (ع) پرسیدند که آیا مسلمانان غیر از جمعه، عید قربان و عید فطر، عید دیگری دارند.

امام فرمود: بله عیدی هست که از همه اینها احترامش بیشتر است؛ آن روزی است که رسول خدا (ص) امیرالمؤمنین علی (ع) را به جانشینی خود معرفی کرد و فرمود که هر کس من مولا و آقای اویم از این پس علی مولا و آقا و پیشوای اوست و آن روز هیجدهم ذی الحجه عید غدیر خم است.

در تاریخ اسلام دو حادثه بسیار مهم و بزرگ اتفاق افتاده که یکی رسالت و از دیگری امامت به وجود آمده است. نخستین حادثه، نزول وحی بود که رسالت پیامبر گرامی اسلام(ص) را در برداشت و دومین حادثه نیز در هیجدهم ذیحجه سال دهم هجرت در مسیر بازگشت پیامبر گرامی اسلام از مراسم حجه الوداع اتفاق افتاد.

در این روز بزرگ، رسول گرامی اسلام(ص) به امر الهی در مسیر بازگشت از مراسم حج، در محلی به نام غدیر خم حضرت علی(ع) را به عنوان وصی و جانشین بعد از خود به همگان معرفی نمودند. در حقیقت انتصاب حضرت علی(ع) به امامت در واقعه غدیر خم، ادامه رسالت مهم پیامبر گرامی اسلام بود. بنابراین روز غدیر و انتصاب امیرالمومنین(ع) به امامت به اندازه روز بعثت و رسالت نبی گرامی اسلام(ص) دارای اهمیت می باشد.

پس شایسته است که به پاس قدردانی از این نعمت عظیم الهی و عرض ادب به ساحت مقدس امیرالمؤمنین علی(ع) عید سعید غدیر را در خانواده و اجتماع باشکوه فراوان برگزار نماییم و از برکات معنوی این روز عزیز بهره مند شویم. آنچه در این مختصر تقدیم می گردد آدابی است که بزرگان دین به منظور گرامی داشت این روز عزیز تعلیم فرموده اند:

آداب و اعمال مستحبی روز عید غدیر

در بیان ائمه اطهار(ع) برای این روز بزرگ اعمالی وارد شده است که در ادامه به برخی از آنها اشاره می شود:

تحکیم بیعت با ولایت

همان گونه که پیامبر اکرم (ص) بعد از نصب حضرت علی(ع) به امامت مسلمین به جماعت مسلمانان امر کرد که با او بیعت کنند، در سال روز آن حماسه جاوید، تجدید آن بیعت سفارش شده است.

تبریک گفتن

امام رضا(ع) می فرماید: «روز عید غدیر خم روز تهنیت است. بعضی از شما به بعض دیگر تهنیت بگویند و هرگاه مؤمنی با برادرش برخورد کرد بگوید: الحمدلله الذی جعلنا من المتمسکین بولاية أمير المؤمنين و الائمة سلام الله عليهم.»

اظهار سرور و شادمانی

در وصف شیعه و شیعیان گفته شده است که به شادی ما ائمه شادند و به حزن ما محزون؛ و مسلم است که عید غدیر شادی

بخش ترین عید ائمه است و شادمانی شیعه در این روز فرض است.

از امام صادق (ع) نقل شده است که فرمودند: «حقا که روز غدیر روز عید فرح و سرور است». همچنین از امیر المومنین (علی) نیز نقل شده است که ایشان فرمودند: «در روز عید غدیر اظهار فرح و شادمانی کنید و برادران مسلمان خود را نیز شاد گردانید.»

مصافحه کردن (دست دادن)

مصافحه یا دست دادن از آداب اسلامی است و در روز عید غدیر به آن تاکید بیشتری شده است.

امام علی(ع) می فرمایند: «روز عید غدیر هنگامی که یکدیگر را ملاقات می کنید با هم مصافحه کنید.»

ذکر مخصوصی نیز در این روز هنگام مصافحه سفارش شده است که عبارت است از: «الحمد لله الذی جعلنا من الممتسکین بولایت امیرالمومنین و الائمہ علیهم السلام؛ سپاس خدای را که ما را از جمله درآویختگان به ولایت امیرالمؤمنین علی و ائمه علیهم السلام قرار داد.»

آراستن و پوشیدن لباس نو

از دیرباز عیدها و جشن ها با نظافت، غبارزدایی، پیراستن و آراستن همراه بوده است و شیعیان باید این روش ها را برای عید غدیر نیز رعایت نمایند. چرا که حضرت امام رضا(ع) می فرمایند: «روز غدیر، روز آراستن و زینت است. پس هر کس برای روز غدیر، زینت کند، خداوند هر خطای کوچک و بزرگ او را می آمرزد و فرشتگانی را به سوی او می فرستد، آنان نیکی های او را می نگارند و مراتبش را تا عید غدیر سال آینده بالا می برند. اگر او جان دهد، شهید مرده است و اگر زیست کند، خوشبخت زیسته است.»

امام صادق(ع) نیز می فرمایند: «یکی از وظایف روز غدیر این است که مومن تمیزترین و گرانقدرترین جامه های خویش را بپوشد.»

پس چه زیبا خواهد بود که سردر منازل و اماکن عمومی تجارتي و اداری چراغانی شود تا شامل این پاداش بزرگ گردد.

استفاده از بوی خوش

اسلام درباره بکارگیری بوی خوش و زدن عطر، بسیار سفارش کرده است. به خصوص در ایام عید سعید غدیر سفارش ویژه ای نسبت به این سنت خوب شده است.

امام صادق(ع) در پی وظایف مؤمن در روز غدیر فرمودند: «و مومن به اندازه توان و دست باز بودنش بوی خوش استعمال کند.»

پیمان اخوت و برادری

از برنامه های اسلام ایجاد اخوت و برادری است و به همین منظور پیامبر اکرم(ص) بین مسلمانان مهاجرین و انصار پیمان برادری بست و با پیمان اخوت علی(ع) را با خویش برادر نمود و در برخی از زیارات که خطاب به پیامبر(ص) می خوانیم: «السلام علیک و علی اخیک علی بن ابیطالب علیه السلام» اشاره به همین برادری است.

پیمان برادری و عقد اخوت بستن از اعمال وارده در روز غدیر است و صیغه مخصوصی دارد که در مفاتیح الجنان به آن اشاره شده است.

احسان و انفاق

احسان و انفاق از دستورات ویژه اسلامی است. اما در ایام بزرگی مثل عید غدیر بر آن تاکید بیشتری شده است.

در سیره امام حسن(ع) است که ایشان روز عید غدیر مهمانی می داد و شخص امام علی علیه السلام نیز در آن مراسم شرکت

می کردند.

صله رحم (دید و بازدید مومنین)

صله رحم از پسندیده ترین آداب اسلامی است و شرع مقدس اسلام بر این مطلب تاکید فراوان کرده است.

اما در روز عید غدیر بر این نکته سفارش بیشتری شده است.

امام صادق(ع) می فرماید: «از کارهایی که در روز عید غدیر مستحب است صله رحم است.»

دیدار با مومنان

زیارت برادران مومن از سنت های مهم اسلامی است؛ لیکن در روز عید غدیر، دید و بازدید به عنوان یکی از شعائر مذهبی و ولایی بیشتر مورد سفارش قرار گرفته و پاداش افزونتری دارد.

حضرت امام رضا(ع) می فرمایند: «هر کس که در روز غدیر به دیدار مومنی برود خداوند هفتاد نور در قبرش داخل کند و قبرش را بگستراند، و هر روز هفتاد هزار فرشته به زیارت قبرش آید و به او مژده بهشت دهد.»

رفع حاجت مومنان

رفع حاجت مومنان از جمله اعمالی است که اسلام برای آن ارزش خاصی قائل شده است و ائمه آن را از چند طواف برتر می دانند. در روز غدیر این عمل فضیلت بیشتری دارد.

امام علی(ع) فرمودند: «کسی که مؤمنان را در روز غدیر تکفل کند نزد خدای متعال من ضامنش هستم که از کافر شدن و پریشان شدن در امان باشد.»

غسل کردن

امام صادق(ع) فرمودند: «هنگامی که روز غدیر فرا برسد باید در فراز آن [هنگام ظهر] غسل کرد.»

تشکیل اجتماع در روز عید غدیر

به جهت یادآوری روزی که پیامبر(ص) به امر خداوند علی(ع) را به امامت امت اسلامی نصب کرد، بجاست در مراکز گوناگون گرد آییم و به یاد آن روز بزرگ و ثمراتش شادمان باشیم.

ائمه اطهار(ع) سفارش کرده اند که به جهت یادآوری مقام حضرت محمد(ص) و خاندانش اجتماعات تشکیل بشود؛ و خود نیز از این گونه اجتماعات برپا می داشتند.

دعا، روزه و عبادت

روزه و دعا از اعمالی است که در همه اعیاد مورد سفارش و تاکید است خاصه در روز عید غدیر.

از امام صادق(ع) درباره روزه گرفتن در روز عید غدیر پرسیدند و حضرت فرمودند: «این عید از عید قربان و فطر برتر است. آن روز را روزه بگیرید و بر محمد و آلش زیاد صلوات بفرستید.»

روزه عید غدیر از مستحباتی است که مکرر به آن سفارش شده است.

امیرالمومنین(ع) در خطبه ای که در روز عید غدیر ایراد کردند فرمودند: «روزه عید غدیر از مستحباتی است که خداوند بدان فراخوانده است.»

همچنین امام صادق(ع) درباره پاداش روزه عید غدیر فرموده اند: «روزه داشتن در روز عید غدیر پاداشی معادل روزه گرفتن در همه عمر دنیا را دارد.»

و ایشان فرموده اند: «روزه داشتن روز عید غدیر خم، کفاره گناه شصت سال است.»

افطاری دادن

از اعمالی که به انجام آن در روز عید غدیر سفارش شده است؛ افطاری دادن به روزه داران است.

حضرت علی(ع) فرموده اند: «کسی که در شامگاه عید غدیر، به یک مومن افطاری بدهد، گویا یک میلیون نفر از پیامبران، شهیدان و صدیقان را افطاری داده است.»

علی(ع) می فرماید: «من ضامنم بر خدا که از کفر و فقر آسوده گردد و اگر در همان روز یا همان شب تا عید غدیر سال دیگر بمیرد، بر خداوند است پاداش او.»

اطعام

از سنت های موکد دیگر در روز عید غدیر پذیرایی از مومنان است.

امام صادق(ع) درباره یکی از وظایف عید غدیر فرموده اند: «و برادرانت را طعام ده.»

ابراز برائت

روز غدیر روز بیزاری از کسانی است که با نپذیرفتن امامت حضرت علی(ع) آشکارا با خدا و با پیامبر خدا مخالفت نمودند و بزرگترین جنایت و خیانت را به تاریخ بشریت کردند و در حقیقت این عدم پذیرش سرآغاز تمام بدبختی ها و بیچارگی ها بود. بنابراین روز غدیر، روز برائت از این همه ستمکاری و ستمکاران است.

ذکر صلوات

امام علی بن موسی الرضا(ع) در وصف عید غدیر فرموده اند: «روز غدیر روز صلوات فرستادن فراوان بر محمد و آل محمد است.»

نماز و نیایش

روز عید غدیر بهترین فرصت و موقعیت برای نیایش است؛ چرا که روز غدیر روز سپاس و ستایش به پیشگاه حضرت احدیت است.

حضرت رضا(ع) می فرمایند: «روز غدیر روزی است که خداوند، بر توان کسی که او را نیایش کند، می افزاید.» و همچنین فرمودند: «روز غدیر روزی است که دعا در آن مستجاب می گردد.»

نماز عید غدیر دو رکعت است که باید در هر رکعت پس از حمد، 10 مرتبه سوره توحید، 10 مرتبه آیه الکرسی و 10 مرتبه سوره قدر را خواند. وقت نماز نیم ساعت پیش از ظهر است.

زیارت

زیارت یکی از سنن سازنده اسلامی است چه از نزدیک چه از دور. زیارت یک پیوند معنوی بسیار قوی بین شیعه و مقدسات اوست. از جمله آنها زیارت حضرت علی(ع) از دور و نزدیک است.

خواندن دعای ندبه

طبق مدارک معتبر خواندن دعای ندبه در چهار عید مستحب است؛ جمعه، فطر، قربان و غدیر. توجه به فرازهای این دعا بخصوص آن قسمت که در رابطه با غدیر و خلافت حضرت علی(ع) السلام، می باشد ضروری است.

دلجویی و مهرورزی متقابل

حضرت رضا (ع) روز غدیر را «یوم التودد» (روز دوستی) خواندند؛ یعنی روز مهر ورزیدن. بنابراین در چنین روزی باید معتقدان به ولایت، غم را از دل دوستان حضرت علی(ع) به هر نحوی که مقدور باشد برطرف نمایند.

ایجاد زمینه های شادمانی

عید غدیر یادآور بزرگترین و گرانقدرترین خاطره اسلام است خاطره استمرار رسالت پیامبر(ص) با امامت علی(ع) در چنین روزی نه تنها خود باید دلشاد باشیم بلکه باید زمینه شادمانی دیگر برادران ایمانی را هم فراهم سازیم.

حضرت رضا(ع) می فرمایند: در روز غدیر هر مرد و زن مؤمنی را شادمان سازید.

گشاده دستی نسبت به خانواده

یکی از دستورات اسلام ایجاد زمینه های لازم در جهت راحتی و آسایش خانواده است و به مناسبت عید غدیر تاکید بیشتری شده است.

امام صادق(ع) می فرمایند: در روز غدیر مرد باید برای خانواده خود گشایش بیشتری فراهم کند.

هدیه دادن

هدیه دادن و گرفتن با توجه به ضوابط شرعی کار پسندیده ای است و اثرات روانی خاصی مخصوصاً در کودکان و نوجوانان دارد و بهترین موقعیت هدیه دادن عید غدیر است.

امام رضا(ع) عید غدیر را روز هدیه و بخشش می نامد و می فرمایند: «[روز غدیر] روز بخشش و هدیه دادن است.» (ایرنا)